

Posudek rigorózní práce

Kateřina Kováčová: *Varianty španělštiny v překladu neliterárních textů (na materiálu španělsko-českých právních textů)*

Rigorózní práce Kateřiny Kováčové navazuje na autorčinu diplomovou práci, oceněnou Bolzanovou cenou. Zabývá se tématem nesporně zajímavým, a v současné době i aktuálním, ale dosud velmi málo probádaným, a to jak v obecné rovině, tak z hlediska jazykového páru čeština – španělština. Právě tato dvojí povaha zkoumaného materiálu předpokládá zvládnutí teorie na několika rovinách: jak v oblasti lingvistické (varianty španělštiny), tak z hlediska translatického a bezpochyby i z nutnosti aplikace právních předpisů. Ve všech těchto aspektech považují práci za úspěšnou.

Absence prací zabývajících se jazykovou dvojicí španělština- čeština vyžadovala, aby se autorka opírala o práce zaměřené na obecné otázky překladů právních textů a tím byla její práce ještě podstatně náročnější. Absenci odborné literatury na dané téma pak odpovídá důraz, který je kladen na analýzu empirického materiálu a jeho adekvátní interpretaci. Přesto se jí však podařilo patřičně fundovaně a erudovaně prokázat, že soudní překlady nelze jednoznačně přiřadit k žádnému z vymezených typů překladu (dokumentární a instrumentální, overt a covert, sémantický a komunikativní překlad). Všechny zmíněné aspekty považují za závažné pro hodnocení práce a zastávám názor, že se jich autorka zhostila velmi zdařile.

Tématu práce odpovídá i výběr empirického materiálu – autorka se zaměřila na dokumenty týkající se osobního života (rodné listy, oddací listy, potvrzení matrik o způsobilosti k sňatku, španělské *libros de familia* apod.), kde se potvrdila výchozí hypotéza, že se v nich projevují pouze geografické varianty španělštiny. Na základě klasifikace jednotlivých textových druhů, jejich právního pozadí a nastíněného komunikačního procesu jejich vzniku a překladu byly vymezeny očekávané a překladatelské problémy. Na tomto základě byly vybrány dvojice problém + řešení a byly konkrétně analyzovány způsoby řešení, možné posuny a chyby.

Autorka rovněž poukázala na specifičnost tohoto typu překladu – překlad vždy funguje v cílové kultuře jako překlad a jako takový je i explicitně označen a objevuje se vždy ve spojení s originálem. Analyzuje i situaci překladatele a dochází k závěru, že případná specializace představuje v podmínkách českého trhu výrazný problém, a to i pro jiné jazykové dvojice než španělština / čeština, dotýká se i problémů vyplývajících z relevance zdrojů informací a z dynamiky jejich vývoje. Velmi pozitivně hodnotím i její návrh využít ke zkoumání této problematiky i dotazníkové metody – počítají s ním další práce, které se otázkami právního překladu zabývají.

Pozitivně hodnotím rovněž skutečnost, že autorka svá zjištění nepřeceňuje – je si vědoma nejen omezení vyplývajících ze samotné povahy zkoumaných textů, tak i ze změn zákonných předpisů a norem, jimiž se musí soudní překladatel řídit. Pro účely obhajoby by bylo vhodné nastínit současný stav vyplývající ze sblížení legislativy v rámci EU.

Závěr:

Teoretická úroveň i aplikační složka rigorózní práce Kateřiny Kováčové přesahují rámec zkoumané jazykové dvojice a **plně odpovídají požadavkům kladeným na tento typ prací.** Mohu jen s lítostí konstatovat, že autorčina zjištění nebyla publikována a že k nim má přístup pouze omezený okruh badatelů i praktikujících překladatelů. **Práci plně doporučuji jako základ pro rigorózní řízení.**

V Praze dne 29. 3. 2006

Prof. PhDr. Jana Králová, CSc.